

Biuletyn Informacji Publicznej Polskiej Akademii Nauk

Adres artykułu: <https://bip.pan.pl/artukul/56-722-glos-w-sprawie-obowiazku-szczepien-przeciwko-sars-cov-2-stanowisko-nr-19-z-2-sierpnia-2021-r>

Głos w sprawie obowiązku szczepień przeciwko SARS-CoV-2 (stanowisko nr 19 z 2 sierpnia 2021 r.)

Szczepienia są podstawowym narzędziem skutecznego i bezpiecznego ograniczania rozprzestrzeniania się choroby COVID-19 wraz z jej następstwami i kosztami. Dlatego trzeba pilnie rozważyć wprowadzenie ich obowiązku w wybranych grupach i sytuacjach.

System szczepień w Polsce

Szczepienia przeciwko SARS-CoV-2 od niemal roku są jednym z głównych tematów debaty publicznej. Pod względem administracyjnym są one **całkowicie dobrowolne**, co oznacza, że decyzję o szczepieniu (lub odmowie przyjęcia szczepionki) podejmuje osobiście pacjent. W Polsce koszt szczepień dobrowolnych z reguły ponosi pacjent. Szczepienie przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 jest tu wyjątkiem – pacjent nie płaci ani za szczepionkę, ani za zabieg wykonania szczepienia. Takie rozwiązanie przyjęto z racji ważnego interesu państwa i wysokiego zagrożenia, jakie stwarza COVID-19 dla zdrowia każdego z nas.

W polskim systemie prawnym funkcjonują również, znacznie częściej stosowane, **szczepienia obowiązkowe - dla dzieci i młodzieży** (rózyczka, świnka, odra, gruźlica, polio, tężec, pneumokoki, krztusiec itd.), **osób szczególnie narażonych na zakażenie** (np. szczepienie przeciwko zakażeniu wirusem zapalenia wątroby typu B u pracowników medycznych) i tzw. **szczepienia poekspozycyjne** (np. przeciwko wściekliźnie). Co do zasady – szczepienia obowiązkowe są nieodpłatne dla osoby szczepionej. W przypadku tych szczepień ich obowiązek wynika z rozporządzenia ministra. Rola lekarza w procesie kwalifikacji ogranicza się tu jedynie do wykluczenia występujących przeciwwskazań medycznych do szczepienia, w tym przeciwwskazań wymienionych w charakterystyce produktu leczniczego danej szczepionki. **Obowiązek administracyjny oznacza, że na pacjenta niestosującego się do przepisów zostanie nałożona grzywna**, tak jak np. na kierowcę, który uchyla się od obowiązku

zatrzymania się przed czerwonym światłem. **Obowiązek nie oznacza przymusu szczepień.** W obecnej sytuacji epidemicznej fizyczny przymus może być legalnie zastosowany jedynie w egzekucji izolacji lub kwarantanny.

Co z obowiązkiem szczepień przeciwko SARS-CoV-2

Wprowadzanie obowiązku szczepień przeciwko SARS-CoV-2 w sytuacji niedoboru (a nawet reglamentowania) szczepionki było do niedawna nieuzasadnione. Jednak sytuacja ta w ostatnich miesiącach uległa zmianie i dostęp do szczepień jest już praktycznie nieograniczony. **Skuteczność i bezpieczeństwo szczepionek przeciw SARS-CoV-2** dopuszczonych do użycia przez Europejską Agencję Leków (EMA) **w świecie nauki nie budzą już wątpliwości.** Szczepienia otrzymało już ponad miliard osób na świecie, w tym siedemnaście milionów w pełni zaszczepionych Polaków. Obecnie czekamy jeszcze na decyzje EMA dopuszczającą szczepienia w przypadku dzieci w wieku 0-11 lat, kobiet w ciąży oraz osób w immunosupresji.

Szczepienie przeciw COVID-19 było obiektem niezwykle rygorystycznych badań. **W przeszłości żadne z dotychczas stosowanych szczepień nie było tak intensywnie i szczegółowo badane, monitorowane i komentowane.** Dalsze oczekiwanie na szczepionkę cechującą się stuprocentową skutecznością wobec wszelkich wariantów SARS-CoV-2 i pozbawioną jakichkolwiek reakcji poszczepiennych jest nierealistyczne i nieodpowiedzialne w sytuacji toczącej się walki z pandemią. **Nie dajmy się naciągać wszelkiego typu sprzedawcom wątpliwości i pseudonaukowych teorii.** Jak dotąd nie ma możliwości leczenia COVID-19 w warunkach domowych, a profilaktyka polegająca na zakazie wychodzenia z domu jest dokuczliwa i bardzo kosztowna.

Dlatego w oczekiwaniu na nadejście kolejnej fali zachorowań na COVID-19 **już dziś trzeba rozważyć wprowadzenie obowiązku szczepień przeciwko SARS-CoV-2 - co najmniej w grupach osób szczególnie narażonych na zakażenie.** W oczywisty sposób w pierwszej kolejności obowiązek ten powinien dotyczyć **pracowników medycznych** - z tych samych powodów, dla których szczepienia zostały udostępnione właśnie tej grupie zawodowej jako grupie zero. Warto też dostrzec i docenić dojrzałość, odpowiedzialność i profesjonalizm polskich lekarzy, którzy w ok. 90% przyjęli szczepienia przeciw COVID-19.

Warto też rozważyć obowiązek szczepień w przypadku innych grup zawodowych i społecznych, które są kluczowe dla funkcjonowania państwa w warunkach pandemii (**wojsko, policja, straż pożarna, nauczyciele**) lub w szczególny sposób narażone na zakażenie SARS-CoV-2 z powodu bezpośrednich kontaktów z interesantami (**np.**

rehabilitanci, fryzjerzy, listonosze, pracownicy salonów kosmetycznych etc.).

To są kwestie wymagające pilnej debaty oraz decyzji. Jednoznacznym epidemiologicznym wskazaniem do obowiązku szczepień jest tocząca się nadal pandemia oraz jej wysokie koszty i długoterminowe następstwa związane z ograniczeniem dostępu do systemu ochrony zdrowia oraz z perspektywą zamykania między innymi: zakładów pracy, szkół, szkół wyższych, kościołów, instytucji kultury i rekreacji.

„Nie ma wolności bez solidarności”

Obowiązek poddania się szczepieniu oznacza ograniczenie wolności osobistej. Należy jednak pamiętać, że **nieskrępowana wolność osobista kończy się tam, gdzie jednostka zaczyna stwarzać zagrożenie dla innych.** Mówiąc wprost i bez ogródek o samej tylko stronie finansowej utrzymania powszechnej dobrowolności szczepień przeciwko SARS-CoV-2: jeśli oczywistym jest, że odmowa szczepienia powoduje dodatkowe wydatki, wynikające z obciążenia systemu ochrony zdrowia i zamykania gospodarki, to czy osoby świadomie odmawiające nieodpłatnych szczepień nie powinny przyjąć na siebie ponoszenia kosztu tych strat, z rozmysłem przecież przez nie powodowanych? Czy zaszczepiony pacjent oczekujący od wielu lat na planową operację (okulistyczną, onkologiczną, ortopedyczną, kardiologiczną itd.) będzie chciał nadal ustępować miejsca w szpitalu osobom celowo narażającym się na zakażenie i jego następstwa?

Obowiązek jest środkiem stosowanym przez państwo do osiągnięcia ważnych celów społecznych: powszechną edukację zapewnia obowiązek szkolny, sprawne funkcjonowanie państwa zapewnia obowiązek płacenia podatków itd. Obowiązek zaszczepienia się przeciw COVID-19 **zapewni ochronę społeczeństwa i państwa przed groźnymi skutkami epidemii COVID-19:**

- licznymi zgonami osób dotkniętych tą chorobą,
- nadmiarowymi zgonami osób chorych na inne choroby
- i poważnymi skutkami społeczno-ekonomicznymi wywołanymi ewentualnie koniecznością wprowadzenia różnych form zamrożenia gospodarki.

To smutne, że dziś musimy przypominać hasło „**Nie ma wolności bez solidarności**” oraz, że braterstwo powinno nieodstępnie towarzyszyć wolności.

Na początku 2020 roku pandemia była niespodziewaną klęską żywiołową o zasięgu globalnym. Dziś mamy już łatwo dostępne i dobrze sprawdzone narzędzie, aby skutecznie ją wygasić na poziomie kraju, województwa i gminy. Szczepienia pozostają

podstawowym narzędziem skutecznego i bezpiecznego ograniczania rozprzestrzeniania się choroby COVID-19 wraz z jej następstwami i kosztami. **Dlatego trzeba pilnie rozważyć wprowadzenie ich obowiązku w wybranych grupach i sytuacjach.**

[Zespół doradczy ds. COVID-19 przy prezesie Polskiej Akademii Nauk](#)

Tagi: polska akademia nauk, pan, koronawirus, covid19, zespół doradczy, stanowisko

Metryczka

Wytworzył:	Zespół doradczy ds. COVID-19
Data wytworzenia:	02.08.2021
Opublikował w BIP:	Agnieszka Borowa-Malinowska
Data opublikowania:	02.08.2021 10:50
Liczba wyświetleń:	228